

Möte med kvinnor i Betlehem 2004

Dagboksanteckning

Nils E Eriksson Halmstad

Till women´s child care society

Vi åker minibussen med dekorationer i taket till ungdomscentret. Viss förvirring i gruppen om det bara gäller wc-besök eller annan aktivitet.

Jag tar fram fredsmarschens hemsida på deras dator för att visa bilderna från Betlehem.

Bilderna tar lång tid att ladda ned.

Ungdomar berättar om aktiviteterna här. Ungdomsklubb med bl.a.. datorer och Internet.

En flicka berättar att armén var här i flera år och sköt och skrämde människor – t.ex. när de gick till skolan. Lugnare senaste året.

En stor andel här är kristna och om vi fattat rätt så är det bara kristna ungdomar på centret.

Vi träffar även **Achlam**, som är generalsekreterare på **General union of Palestinian women**, Achlams bror sitter i fängelse under jord utan sol sedan 1.5 år och nu dömd till 80 års fängelse för att han försökte skjuta mot en helikopter och tanks som anföll.

Achlam, är hes efter att ha lett demonstrationer dagligen sista tiden till stöd för hungerstrejken. F.n. sitter 2 ammande kvinnor i fängelse. Hungerstrejken är slut – de uppnådde att slippa bli avkläda dagligen

Achlam satt i fängelset norr om Jerusalem dömd till 5 år men alltför ung –16 år – satt 2 år och fick 3 år villkorlig. Misshandlades, bröt näsan genom att man slog hennes huvud mot väggen. Har ständig huvudvärk trots operation i Tyskland. Är 41 år nu
– Men jag lider för mitt folk så det är ok.

Achmed satt 17 år i fängelse

Vid middag på en restaurang går vi igenom programmet för morgondagen:

Trond vill träffa speciella organisationer och ordnar sitt program själv

En man vid ett grannbord, Ahmed, blir igenkänd av Achlam och han blir ombedd sitta ned hos oss och berätta

Han satt 3 omgångar i fängelse under olika perioder i sitt liv, sammanlagt 17 år.

. – *Man blir utfrågad och illa behandlad. Arméns instruktion är att skada fångarna, fysiskt och psykiskt. Anhöriga får inte besöka.*

Tortyrmeter: – fick bara sova bara 4 timmar sammanlagt 12 dagar. Sömmen hindrades genom stark musik och starkt ljus. Man använder kallt vatten, hänger fångar i händer eller i fötter

– Hur klarar man så lång tid utan sömn?

– Jag började hallucinera

Han satt i fängelset när sonen föddes. Blev frisläppt för 2 månader sedan

Varför blev du fängslad?

– Troligen bara för att jag är aktivist som demonstrerar och pratar

Bassima, vars make blev skjuten i hemmet

Vi besöker Bassima, änka med 8 barn. Agneta och jag ska bo i hennes hem natt..

Den 26 okt 2001 dödades maken Salami Dibbs, som var 39 år. Isarels armé fanns i det arabiska hotellet i närheten och en prickskytt därifrån sköt maken när han tittade ut för att se efter om sonen var på väg in för att äta. Kulan träffade i huvudet och fortsatte in i fönsterkarmen, där vi fortfarande kan se kulhålet. Barnen såg hur blodet sprutade. Han föll ned över yngsta dottern. Barnen skrek och var under lång tid efteråt rädda. Det finns 5 flickor och 3 pojkar

Äldste sonen. nu 21 år. blev satt i fängelse 2 år, studerar nu på universitetet, Den andre 18 år

har nu suttit 6 mån i fängelse. Det är administrativ fängelse – för att se om han inte har något att bekänna. Nr 3 är 16 år, pojke, lång för sin ålder, studerar på industriskola. Så kommer 14 åriga tvillingar, och de yngsta flickorna 10, 8 och 4 år.

Mamma Bassima är född 1966

Familjen flydde först till Hebron och sedan hit, så de har flytt 2 gånger.

Alla läger kom till efter 1948 men många flydde vidare efter 1967 till Jordanien – allt berodde på hur rädda man var. Militären är hemsk överallt. De som lyckas få arbete och skaffa pengar flyttar från lägret. Maken var byggnadsarbetare.

Tre av de norska kvinnorna från Human Rights March sänder regelbundet pengar och Torill överlämnar nu till mamman motsvarande 5000 NOK. Flyktingar i Norge, som Torill undervisar, samlade också ihop pengar till familjen.

– Det är som hos oss, säger en palestinier då.

Nattligt samtal hos Bassimas familj

När vi går in till Bassimas hus från gränden kommer vi först till en liten betonggård, där det står en skottkärra och där man i en låda planterat en vinranka som gör upp till andra våningen. I bottenplanet finns ett rum utan fönster eller ventilation, där flickorna sover. Vi går upp för en trång trappa och kommer till en liten korridor, där det finns en vattenkran med handfat – husets plats för personlig hygien. Därifrån kommer man in till ett litet kök, ett "bästrum" med soffor och ett bord, prytt av saker som sonen tillverkat i fängelset, ett annat helt kallt rum, där man lägger ut madrasser på natten, en toalett i form av ett hål i golvet och en uteplats, där vinrankan sticker upp. Den ska småningom grena ut sig på ställningar ovanför oss. En trappa leder upp till taket.

Vi sitter på kvällen på husets uteplats. en trappa upp. En tupp gal.

Hela familjen, med undantag av den son som nu sitter i fängelse. är samlad och även

Bassimas bror, som bor alldeles bredvid och som talar bra engelska, är här. Vi frågar om allt möjligt.

Om fängelset? Det var i tält i öknen. Mycket kallt på vintern, hett på sommaren. Man fick själv ta med madrass hemifrån. Det fanns råttor, ormar och skorpioner. Vakterna provocerade fångarna för att få dem att göra något som de kan straffas för

Varför fängslades du?

Eftersom pappa var skjuten ville man straffa sonen också – ”Han kan ju bli terrorist”

Även mor straffades för att maken dödades. Hon fick ej tillstånd besöka sonen – Muren – byggs nu alldeles bredvid flyktinglägret, har flyttat gränsen 10 km närmare Betlehem.

Vi frågar hur många palestinier som sammanlagt sitter i fängelse och fått svaret "Mer än 8000". Möjligen är det totalantal de senaste åren? (Enl. Amnestys senaste årsrapport ???)

Israeliska störningar här? De skjuter ofta nattliga ljudbomber och tårgas för att skrämmas. F.n. 2 dagar lugnt pga. judisk helg. Ibland tårgas mot barnen på väg till skolan

Ekonomi, bidrag till änkan?

Förr fick man en del via muslimsk förening – nu är detta stoppat av Israel – ”det kan stödja terrorism”

Resor? Man kan inte besöka städer på Västbanken eller Jerusalem – många checkpoint. Det är faktiskt lättare komma till Jordanien. Den fängslade sonen: Som f.d. fånge har man 5 års förbud att åka utanför egna regionen – kan inte studera i Jerusalem – får bara vara i Betlehem.

Om han hittas t.ex. i Hebron får han 2 års fängelse.

Hjälp av grannar? De har inte nöjlighet hjälpa – alla är fattiga

Muslim och kristna? Det är stor andel kristna i Betlehem men muslimer majoritet. De kristna är rikare, de får mera stöd utifrån.

När man hör motorljud på gatan – rädd det kan vara militären

När de hämtade sonen skrek de åt mamman att visa sig naken och pekade med vapen –
– De talar i regel inte arabiska och sa: ”Vi vill inte höra något arabiskt pladder”

Det mörknar medan vi pratar och ovan oss ser vi en fullmåne.

Finns det självmordsbombare i Betlehem?

I Betlehem har funnits en suicidbombare. Alla blev förvånade, trodde någon utifrån givit honom sprängmedel och fått honom att göra attacken. Familjens hus revs förstas och hela familjen med 8 barn bor nu upp tält. De har börjat bygga ett hus men räknar med att risken är stor att israelerna kommer att riva det också.

Bidrag från FN? UNWRA sänder var fjärde månad olja och socker som är bra och mjöl och ris som är av dålig kvalitet. Man får nu 50 NIS per person var 5:e månad (alltså mindre än 10 NIS =17 svenska kronor) per månad

om man inte har något arbete. Efter 18 års ålder inget bidrag. Studerande får så länge de studerar.

Universitetet kostar 1000 jordanska dinar – 6000 NIS pr år.

Varifrån kommer familjen? Maken kom från Hebrontrakten – Bassima och brodern från Haifatrakten. Födda i Betlehem. Pappan var bara 10 år 1948 – farfar var död. Farfar var jordbrukare – pappa hade byggnadsarbete i Israel – den döde maken arbetade med svärfar.

Bolaget betalade inte ut pension pga. att han blev skjuten av israelerna, alltså terrorist.

Sjukvård? Det finns klinik och UNWRA ordnade vaccinering när barnen var små.

Förlossningarna? De 2 äldsta födda i hemmet. Det finns i lägret en kvinna som kan hjälpa till.

Det är drabbade men gladlynta människor vi pratar med. Många skratt i eländet.

Ett barn skriker i grannskapet

Vilket är bäst pojkar eller flickor? Bättre med son än dotter pga. sonen stannar men dottern försvinner när hon gifter sig. Dessutom har man större ansvar för att skydda dotterns heder när hon växer upp. Det är svårare liv här för flickor än pojkar

Hur gör man när ungdomar vill gifta sig? Om någon vill gifta sig med någon frågar man folk i omgivningen hur han eller hon är.

Kan pojkar och flickor träffas? På universitetet kan man prata med flickor men inte gå på gatan tillsammans – då skulle folk börja prata.

Hur skaffa pengar till avgiften? – Man kan låna via banken

Bassima tvättar 3 gånger per vecka. Nästan alla vuxna män röker. Ingen gatubelysning i campen.

Vi sitter i den varma natten och pratar. Bassima och hennes bror vill inte att vi ska sluta – "Det är så roligt att ha er här". De mindre barnen avviker undan för undan för sömn – till slut bara mamma, de två äldsta sönerna och morbror kvar.

Kommer i säng på ganska tunna madrasser på golvet klockan 1.30. En kackerlacka flyr undan.

Svårt sova: vi har fått mycket kaffe och te, hjärnan koffeinmättad. Tuppar gal hela natten, kl. 4 hörs det kraftiga utropet från minareten, kl. 5 börjar folk gå utanför på väg till sina jobb.

På morgonen undrar vi om det är stopp i avloppet eller om det bara är annan typ av vattenlås i golvhålet här än i toa hemma.

Bassima serverar te. Vad vill vi ha mera? Kanske lite bröd. En flicka skickas ut för att köpa bröd mm

Storflickorna tar på sig sina uniformer och huvudduk och går till skolan. Lite senare nästa flicka i ordningen. Pojkarna sover fortfarande. Yngsta flickan hämtas upp. Hon gråter.

Varför? Mamma försöker förklara med skolväskan – Hon vill inte gå till skolan, förstår vi.

Men efter ytterligare förklaring med enstaka engelska ord och teckenspråk inser vi att det är tvärtom: hon är ledsen för att det inte är skola idag – hon har bara hemmet eller de kala gränderna att vara i.

Bassima visar hur hon tillverkar aprikosmarmelad och inlaga oliver och vill skicka med oss.

Vi tar en promenad med de två yngsta. De gläds omåttligt. Snabbt har vi en stor grupp barn med oss på vandringen. En lite äldre pojke tar ledningen. Visar hur man kan kasta hemmagjorda smällare i marken. Men flickorna vill ha ensamrätt på oss.

Hemma från uteplatsen ser vi två gatsopare göra rent medan skolbarn väntar på att alla ska samlas på gatan och gå till skolan tillsammans– En liten pickup med fruktförsäljning passerar. Uppe på taket finns en bur för duvor och en för höns. Där hänger fullt med tvätt, där finns vattenbehållare, en parabolantenn, diverse förvaring, en enkel tvättmaskin (eller är det helt enkelt bara en balja?).

När vi kommer tillbaka från vår promenad är mamma utan huvudduk utan att visa sig generad – men sätter efter en stund på sig slöjan igen

Misshandlad för att våra väskor var låsta

Vi har förvarat våra väskor i minibussen under dagen. Mannen som kört minibussen berättar att han blivit slagen i ansiktet av israeliska soldater för att de upprättat en chickpoint på vägen till kindergarten, där han skulle hämta Ahlams barn. Soldaterna slog honom för att våra väskor var låsta och inte gick att öppna.